

НОВОСТИ

ОРГАН ЗА ДРУШТВЕНА, ПОЛИТИЧКА И КУЛТУРНА ПИТАЊА ЖИЧКОГ СРЕЗА

БРОЈ 66 — ГОД. II

РАНКОВИЋЕВО, 16 ЈУЛИ 1954

ЦЕНА 10.- ДИНАРА

Дан устанка Србије — Седми јули свечано је прослављен

Масовније него ранијих година, са много више учешћа грађана из среза, прослављен је скоро у свима селима и граду Седми јули дан устанка. Преко појединих гробова палих бораца, академија, у основним организацијама Социјалистичког савеза, ошкривања сивомен плоча, приредби у селима Рибници, Матарушкој Бањи, прослави на Гочу у дому планинара, богатог сјорбјског програма у селима и граду, као и истакнутим паролама и заставицама прослављен је Шринаести Седми јули — Празник народа Србије. Речи на гробовима хероја и бораца, рефериси на академијама, програми на уметничким приредбама и све оно што је тих дана било око нас славило су овај празник. Свечано расположење грађана је добуњавало атмосферу празника и радости. Изгледа да није било кушка у срезу у коме се овај дан није осетио. Све више и на селу постају традиционални сабори у част овог великог празника народа Србије. Судећи по ономе што смо за ових неколико дана прославе могли да приметимо, да се закључи, да је наш устаначки срез прославио дан устанка онако како личи и да ће и будуће прославе бити још свечаније.

Заједно са осталим грађанима Србије, прославили смо овај дан задовољени што живимо у брајској заједници равноправних народа, знајући да пут којим идемо, а којим је наш народ кренуо јулских дана 1941 године, прештавља једино исправан пут у борби за бољи и срећнији живот наших народа.

У Опланићима

Прославу Седмог јула у Опланићима организовао је одбор Социјалистичког савеза у заједници са осталим масовним организацијама. На прослави су учествовали и грађани околних села: Поповића, Адрана и Сирче. Прослава је организована на отвореном пољу — на игралишту, на чијем улазу је био подигнут славулок са сликама друга Тита и осталих државних и партиских руководиоца. Прославу је отворио претседник Социјалистичког савеза друг Јездимир Михајловић, а после тога је Миломир Симеуновић, студент природно математичког факултета, одржао предавање о значају Седмог јула. Такође је и претседник Народне омладине из Сирче, говорио о важнијим догађајима у вези са Првим устанком. После свечаности, за све учеснике прославе, приређена је закуска. После подне је одиграна фудбалска утакмица између тима из овога села и Металца из Ранковићева а која се завршила победом домаћих. Након тога, до касно у ноћ трајало је народно весеље уз велико учешће грађана, чији се број касније још више повећао. Тако су грађани овога села прославили празник народа Србије.

У Жичи

Одбор Социјалистичког савеза у Жичи, у договору са претставницима друштвених организација, припремио је програм за прославу Дана устанка консултујући се са Солдатовићем, управником дејег опоравилишта у Жичи и Божом Марковићем, управником Среског одмаралишта у Матарушкој Бањи. Леп јулски дан рано је почео да окупља учеснике прославе и мештане који су непрестано пристизали. Долазе деца из Среског летовалишта са својим руководиоцима. У 10 часова, све присутно грађанство и деца оба летовалишта, пошли су до спомен плоче народног хероја Живана Маричића. Минутотом ћутања одата је пошта палом хероју, па су деца палих бораца положила венац а о лиду Хероја Маричића говорили су

Љубичић Драгутин, одборник Општинског одбора и Велимир Глушац, учитељ.

По повратку била је приређена заједничка закуска која је протекла у пријатној атмосфери. Она је у исто време допринела упознавању наших најмлађих. По завршеном ручку одржана су спортска такмичења а касније успела приредба, после које народно весеље уз учешће свих грађана и деце.

У Матарушкој Бањи

Организација Савеза бораца у Матарушкој Бањи обичајно је да се сваке године Седмог јула посети место у непосредној близини Бање, где је подигнут споменик палим борцима IV Краљевачког батаљона, чије су животе фашисти још у почетку рата уништили.

Ове године организација је одлучила, да се нешто свечанији начин прослави Седми јули дан устанка српског народа.

Уочи празника одржана је свечана академија. Реферат о величини овог националног празника, одржао је Леса Јовановић, учитељ из Ранковићева. После академије чланови К. П. Д. „Србије Савић“ уз помоћ пионира, извели су разноврстан програм, који је по свом садржају везан за овај дан.

На сам дан празника, извршена је масовна посета и полагање венца на гробове палих бораца уз пратњу ватрогасне музике из

Ранковићева. На овој свечаности говорио је Душко Ристић, један од преживели првоборца овог краја, који је са својим говором освежио сећање на оне тешке дане за наше народе Среза жичког у току рата, и на све оне борце који су дали своје животе за слободу свога народа. А на крају је Ристић истакао да се наши највиши руководиоци са другом Титом на челу, залажу и улажу све напоре, да се наше ново младо поколење, не нађе у оној ситуацији и не доживи тешке и крваве дане које је доживела садашња генерација у овом Светском рату.

По завршеној посети гробовима, приређен је скроман ручак, мајкама и ближним рођацима палих бораца који су дошли у посету. За време ручка са њима су остали у краћем разговору другови Душко Ристић, Добрица Ристовић и други преживели првоборци нашег Среза.

На Гочу

Две читаве композиције малог планинарског воза Ранковићеве — Гочкоје су у освит једна за другом, из нашег града тамо кренуле, нису биле довољне да приме све излетнике града и оспутних села који су узели учешће у прослави дана Устанка Србије на шумовитом Гочу. Све је то пошло да кроз своја сећања изазове успомену на велике дане Устанка у нашој земљи када се кренуло у велику борбу. А за тај дан на Гочу је било све припремљено. На планинарском дому вила се државна застава и дала му посебно свечани изглед. Лепота дана ишла нам је на руку.

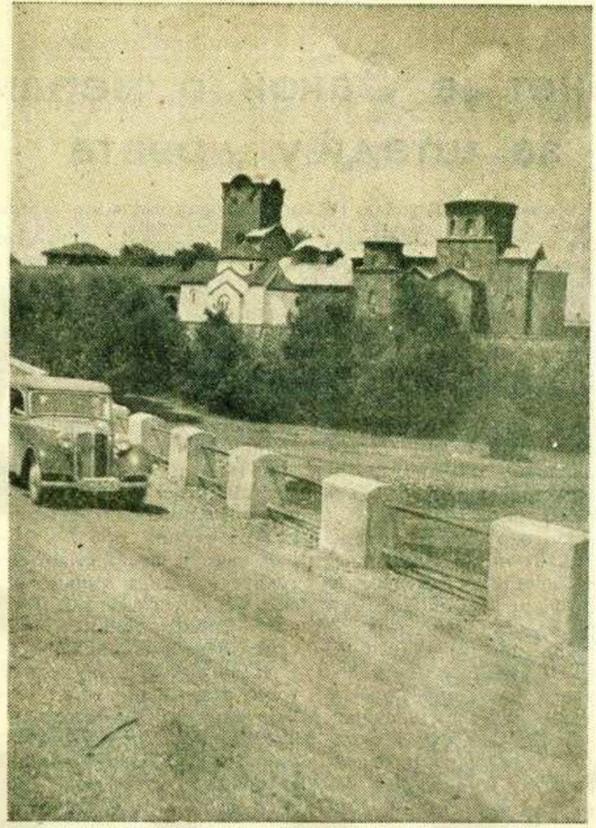
У Каменици нас затекло сунце. После предања ту настављамо успоном пруге кроз усеке и оштре клисуре.

Запљуснуо нас је дах планинске свежине, чим смо закорачили кроз шумовите теснаце оранака Гоча. Код станова чувара шуме, локоматива је предахнула и прихватила снаге да би истрајала носећи велики терет. Са планинских страна чју непосредност осећамо, као да их додијемо грудима, одјекује отегнута испредена песма зрковица. Врховима планинских коса Гоча, као да се свесно на међу уздижу се зелене букве и поносне јеле. Тамо је већ допрло сунце, а у подножју,

О кредитирању индивидуалних пољопривредних произвођача

Јуна месеца, у нашем листу објавили смо чланак, у коме је било речи о кредитирању индивидуалних пољопривредних произвођача. Ради упознавања наших читалаца из разних срезова и у овоме броју дајемо нека објашњења. У једном од следећих бројева, даћемо захваљујући стручњацима из Народне банке и њиховој доброј вољи, неке примере, како би што боље преко нашега листа објаснили како намену кредитно, шако и користити коју могу од истих имати наши пољопривредници унапређујући на овај начин своје домаћинство и повећавајући свој стандард и једновремено створити себи могућности за културнији живот. Неопходно је говорити о економској помоћи, коју на овај начин указује наша социјалистичка заједница индивидуалном земљораднику. Њу ће осетити сваки ко буде користио ову могућност.

(Читајте уштство на следећој страни)

МОНАСТИР ЖИЧА
— СПОМЕНИК СРЕДЊЕВЕКОВНЕ КУЛТУРЕ

ДОГАЂАЈИ ОВЕ НЕДЕЉЕ

У Женеви се последњих дана говори о успешном решењу сукоба у Индокини, са дозом више вероватноће, него што је то био случај ранијих дана. Дали је овако добра доприносила ситуација у којој се налази нова Француска влада, и њен претседник, који је дао рок до кога времена ће се ово питање решити, или је попустила друга рађујућа страна у Индокини, видећемо из даљег развоја ситуације. Чињеница је да се спорна питања по неким предвиђањима ипак могу решити. Тако на пример две стране се сјоре око линије на којој ће се зауставити струје. Французи инсистирају да та линија буде на 18 паралели, док Вијетмин говори о 13-шој, но и поред размислажења, може се рачунају да би и једна и друга страна пристала на то, да линија буде на 16 паралели уз обострано попуштање обеју страна. Још нема споразума које ће земље бити у комисији, која ће конструисати примирје. Свака страна форсира оне који јој одговарају, а у ове се мешају шокоће и САД, које се оштро проишве да у ову комисију уђу Пољска или Чехословачка, што би врло радо прихватили Вијетминци.

Све делегације се налазе пред врло важном фазом договора, од којих зависи решење овога питања. Дали ће показати онолико воље колико буде потребно за споразум видећемо, али чињеница је да се Вијетмин спрема да своју војничку победу увећа и да је циљ пре искористи у овом сукобу, чије политичко решење зависи од многих факторских рађања и нагађања. Дали ће та нагађања користити и народу који у Индокини жели мир, и осталима у свету који се за мир боре, не зна се, али је једно тачно, а то је, да ујорни сав Вашингтона, Помирљивост Лондона, нестабилност Француза и још низ других чињеница из сујорбног Шабора, говори, да колико год постоје услови за споразум, толико је он исто далеко. Долазак Вилса је симптом који говори о бољој ситуацији. Видећемо дали ће бити разумевања за жеље оних који желе мир.

Један део стране штампе доноси коментаре о могућности решења Трићанског питања. Чак се појављују и неки конкретни подаци о томе, како би то решење могло да изгледа. Ишалијанска штампа после извесног мировања, после кампање коју је водила прошвих наше земље, ише сада о могућностима уласка

Ишалије у Балкански савез. Она ко зна како се развијала ситуација око решења овога питања, за које су наши народи заиста заинтересовани, не чуди се оваквој прештавацији у сјаву новинара нашег суседа преко Јадранског Мора. Ако се није успело кроз ошворену кампању да се минира Балкански савез, можда за ово постоје могућности да се учини на неки други начин. После искуства које смо имали, немогуће је нама у Југославији мислити друкчије него што смо мислили пре извесног времена и од почетка заоштравања овога питања, поучени дугогодишњим искуством. И данас, без обзира на то какав је сјав оних у влади суседне Ишалије, без обзира на то дали хоће да схватше ситуацију, морају разумети да је немогуће говорити о уласку Ишалије у Балкански савез, докле год трају овакви антагонизми у односима између њих и нас. У ошталом наш сјав се јасно да видеши из речи друга Тита у инштервју дајом 12 маја ове год:

„Не само то! Југославија је спремна, кад се реши Трићанско питање, да приђе решавању свих спорних питања са Ишалијом. Преходно треба успоставити добре односе, и споразумити се о проблемима који постоје као горући — а после тога, наша влада неће имати ништа прошив уласка Ишалије у Балкански савез.“

После другог прекида, поново су почели преговори између Енглеза и Египћана о Суецком каналу. Изгледа да су и Енглези спремно на извесне усјорке који би помогли, нема сумње, решењу овога питања, што је важно за Брићанску империју. Тако исто и евентуални усјорци Египћана допринели би да се питање Суеца скине са дневног реда.

Почела је жетва у Студеничком срезу

Жетва белих житарица почела је у Срезу студеничком. И ако је овај срез претежно планински жетва је почела на време а приноси је изнад предвиђања. По процени стручњака и сељака у овоме крају велике кише нису наштетиле усевима као што је то случај у равничарским крајевима. Према данашњем стању кромпира и кукуруза, ако настане топло време, могу се очекивати врло добри приноси.

Донет је Закон о мерама за штедњу дрвета

Недавно је Скупштина НР Србије донела Закон о мерама за штедњу дрвета и још неке прелиминарне, којима се спречава смањење шумског фонда. Пре тога, на страницима нашег листа почели смо и дискусију кроз коју су шумарски стручњаци нашег среза указали на овај проблем. Пало је доста конкретних предлога, који ако се буду усвојили, могу да донесу доста користи у борби за очување нашег шумског фонда.

Самим тим што је донет Закон, може се закључити да је ситуација прилично тешка и да се морало на овај начин тражити излаз. Нема сумње, да ће доношење овога Закона, омогућити још ефикаснију борбу за очување шумског фонда. Из неколико података, најупечатљивије ће се видети колико је важно ово питање.

Наш град троши за годину дана просечно око 11.218 метара кубних огревног дрвета. Једном анкетом је утврђено да срез троши за исти период око 144.375 метара. Ако овој суми додамо сечу од 14.151 метар кубних грађевинског дрвета, онда нам је јасно зашто корита наших река нису пуна водом. Онај који се сећа Ибра од пре тридесетак година, он ову разлику може добро да осети. Смањење воде у нашим рекама је узрок и смањење шума у нашем срезу и околним срезovima. Колико је оголелог земљишта у нашем срезу које је изложено бујицама и ерозији? А и у читавој нашој Републици је ситуација слична.

Годишњи прираштај у нашем срезу износи око 51.760 метара кубних. Од тога 37.116 метара је прираштај у државним шумама а 14.116 метара у шумама приватника. Ако начинице компарацију између сече и прираштаја, видећемо да се за једну годину потроши три пута више, него што се приноси. Према томе, ако би се остало при оваквој ситуацији, ми би ускоро осетили катастрофалне последице овакве политике. Смањење дрвне масе су припомогли и окупатори, али на нама стоји задатак да се што ефикасније изборимо на територији нашег среза, путем мера које и сам закон обезбеђује за смањење потрошње дрвета. Ради илустрације извршићемо још једном упоређење: На територи-

ји нашег среза потроши се за годину 155.583 кубна метра дрвета (без дрвета које служи за грађевински материјал), а прираштај за тај период износи 51.760 метара кубних.

А како је некад било? Пре сто двадесет година велики француски песник Ламартин путовајући кроз Србију говорио је: „Већ седам дана и седам ноћи тонемо у океан српских шума и не можемо видети ни сунца ни месеца од горостасних храстова и букви“. Данас међутим, на територији НР Србије, пет до шест пута више дрвне масе се потроши него што износи прираштај. И да се овако неби продужило, дошао је као нужно Закон о мерама за штедњу дрвета, о забрани држања коза и о заштити од ерозија и бујица, којима се спречава смањење шумског фонда. Будући планови су много већи. Овим питањима бавиће се и Савезна Народна Скупштина, а и остале Републике ће сигурно следити пример наше, и прописима омогућити једну константну борбу за очување шумског фонда, јер од тога зависе многа питања наше привреде.

На територији нашег среза ова борба ће такође бити заострена, а њу нарочито могу да помогну све установе и сви грађани од чијег разумевања и повећања потрошње угља место дрвета, зависи колико ћемо успети у борби за очување овог нашег драгоценог богатства.

О ЗБОРОВИМА БИРАЧА У ГРАДУ

Почетком месеца маја ове године, одржани су зборови бирача у свима изборним јединицама у нашем граду. Судећи по успеху и дискусији, као и према присуству грађана на зборовима, може се закључити да су последњи зборови бирача како по припремљености тако и по резултатима били једни од најслабијих. На њима је поднет, прилично касно, извештај о раду одбора у 1953 години. Присуство грађана не задовољава, а негде су се зборови морали одлагати по неколико пута. Догодило се чак да у XVIII изборној јединици збор бирача није ни одржан.

Собиром да су зборови бирача, једна од форми учешћа широких народних маса у управљању, преко које се бирачи извештавају о пословима одбора, стављају своје предлоге и сазнају све што се ради на седницама одбора те на тај начин суделују у извршењу задатака који се решавају на територији града, њима се мора посветити много већа пажња. Не сме се дозволити да зборови бирача сазива председник одбора, што је код нас постало правило, већ се морају и сви одборници мало више упознати са проблематиком свога реона и бирача у њему. Ово је и дискутовано и постављено на једној од последњих седница Народног одбора општине, и укаivano је да одборници имају потпуну самосталност и да могу сазивати зборови бирача у вези са проблемима. Проблема има и

о њима треба да дискутују грађани. На пример: поред тога што се на дневни ред зборови бирача може ставити питање рада одбора за прво полугође ове године, има још низ питања која су специфична за поједине реоне. Да тих питања има, може да послужи као доказ чињеница, да се добар број грађана обраћа за решење њихових питања директно администрацији одбора или председнику, а да одборник о томе не зна, премда се она могу решити и преко одборника. Тако на пример питање проширења канализације, проширење постојеће водоводне мреже, захтеви за подизање нових чесама и низ јавних објеката, који су нужни грађанима, а до којих грађани пре могу да дођу кроз контакт са одборницима. Већ дуго се дискутује о слабом квалитету хлеба, о ценама на тржишту, а то су питања којима могу, и те како корисно по одбор, да се баве грађани на зборовима бирача.

Прошла година нас је научила да треба о зимници мислити раније. Била би сигурно корист, да се можда и на збору бирача дискутује о овим питањима, како нам се неби догодило да нас и следећа зима затекне неприпремљене, да се онда и преко штампе траже узроци и нападају они који нису криви.

Једном речју, постоје могућности да дневни редови зборови бирача буду садржајнији. На њима ће се као и увек поставити и неко ситније или лично питање,

али ће се сигурно преко њих, разматрањем актуелних проблема, наши грађани научити да гледају проблеме целине и да их принципијелније постављају. Најзад, зборови бирача су и место преко кога се одржава контакт између оних који су бирани од грађана и бирача. А тај контакт није био најбољи до сада. У вези са тиме, похвална је иницијатива појединих одборника као што је то случај у организацији. До душе, ово је иницијатива једног одборника, да се једном у недељу у канцеларији Социјалистичког савеза одреди дежурство одборника и грађани извештају о овоме, те на тај начин ће и бирачи, а и сам одборник имати више контакта и сигурно је да ће корист од овог бити добра.

Будући да су на последњој седници дате одрешене руке одборницима у вези са одржавањем зборови бирача, на одборницима стоји задатак да размисле о овоме и да са своје стране учине да се овај контакт, кроз врло добру форму-зборови бирача ојача, јер ће од тога бити обостране користи. Бирачи ће схватити своја права, а одборници ће бити упознати са стањем у реону у коме су бирани. До сада нико од одборника није предузео ништа, да ово искористи, и од последње седнице Народног одбора Градске општине није на иницијативу одборника заказан ни један збор бирача.

Велика акција у Адранима на окопавању задружног кукуруза

Ових дана у селу Адранима одржана је на иницијативу организације Савеза комуниста добровољна радна акција, на којој су на позив комуниста, учествовали и чланови Социјалистичког савеза из овога села.

Својим доброволним радом, грађани су помогли окопавање задружног кукуруза а користи од овога ће осетити сви задру-

гари из Адрана. Учинак је био добар јер је за непуних пет часова окопано 1 хектар и 30 ари кукуруза.

Можда неби било рђаво, кад би овом примеру, у колико зато има могућности, следили и други задругари у срезу, јер овако здружени могу много више да учине, а корист од оваквих акција несумњиво је велика.

Да ли познајете свој град?

КРАТКЕ ВЕСТИ ИЗ СРЕЗОВА

Баљевац: — Из фонда за самостално расплојавање Ибарски рудници каменог угља и рудник магнетита „Бела Стена“, набавили су модерну кинопаратуру за коју је лано 950 000 динара. Она ће служити за потребе јединичког биоскопа који се налази у новој згради задружног дома у Баљевцу, а намењен је радницима ова два рудника као и селицима из околних села код којих влада велико интересовање за биоскопске приредбе.

Рашка: Срески савез земљорадничког задруга у сарадњи са Народним одбором среза, организовано је шестодневне семинаре за земљораднике. Предавача на семинарима су били пољопривредни стручњаци и агрономи. Семинари су одржани у селима: Милатковцу, Лешку, Врачеву, Рудници, Биљавцу, Јошавици Бањи и Пилици. Интересовање за рад ових семинара је велико.

Рашка: — Срески савез земљорадничких задруга у Рашкој је предузео радове на наводњавању поља у Рашци, као и Пискачко — Баљевачког поља, Кривичког и Вареског поља. Ако се успе да се наводњавање са Ибра заврши предвиђени радови за наводњавање поља низ долину Ибра, добила би се површина за обрађивање од неких 500 хектара. То би био крупан допринос повећању пољопривредне производње у Студеничком срезу.

Бела Стена: — У руднику магнетита Бела Стена, предавића се проширење постројења сепарације, чиме ће се у многе повећати производња магнетита у количини.

Тако се предвиђа да тата дневна производња магнетита досадашње 1000 тона за дан, док се сада производи 300 т на дневно.

Баљевац: — Крајем овог месеца пушта се у погон јачара Ибарских рудника као и модерно постројење за сепарацију угља. Увођењем нових постројења у многе ће се смањити трошкови производње угља.

Рашка: — По селима среза Студеничког влада велико интересовање за дневну штампу и часописе. Тако на пример, само у селу Рашци, растура се 40 примерака „Задруге“ поред остале дневне штампе. У последње време је нарочито порасло интересовање за локални лист „Братство“ и нарочито за Ибарске Новости, које све више продиру и у забачена планинска села.

Жича: — Пред грађанима овога села врло успешно предавање о Седмом јулу, одржала је Јустина Шмелцерова, наставница историје из Лесковца, која се налази као васпитачица у републичком летовалишту у Жичи. Поред осврта и објашњења развоја устанка у Србији и припрема, говорила је и о развоју устанка у осталим деловима Југославије.

Адрани: — На путу Равковићеву — Тавник, изводе се радови, који ће омогућити добру везу између града и рудника а посебно са селима у овоме правцу. На путу у дужини од неколико километара, изводе се и последњи радови, а његовом изградњом омогућити се бржи довоз угља из рудника Тавник за снабдевање наших грађана.

Један дан у децјем летовалишту у Жичи

Шест је часова. Мали трубац надува образе.

Тра-та-ра-та-та...

Дат је знак за устајање и пред баркама летовалишта постаје живо. Деца излазе и спремају се за јутарњу гимнастику. За десет минута су спремни и жагор се стишава. Прве команде.

Почињу ритмички покрети руке, ногу и целог тела...

Заставу дини најбољи

... Јутарња гимнастика је завршена, кревети намештени, деца обучена, умивена и очешљана, постројавају се у облику слова П код јарбола за заставу.

— Одред мирно!

— Најбољи је био...

Начелник прелази погледом преко својих другова, да изабере дечака или девојчицу који ће дизати заставу.

— ... и он ће дизати заставу!

— Поздрав застави!

Хеј Словени...

Застава се полако диже ка врху јарбола праћена химном и погледима деце.

Оно што је најлепше

У овом летовалишту су деца из Лесковца, Бора и Костолца. Посматрач са стране никада не би рекао да нису увек били заједно. Мада мали, већ имају дубоко развијен смисао за колектив и другарство. Деца на летовању треба да се освеже и ојачају, да одморни, очврсли и препланули од сунца, поново уђу у учионице и наставе са стицањем нових знања. Али најлепше је то што су схватили шта је колективни живот, што ће постати савезници, слободни људи са развијеном социјалистичком свешћу.

Мали фудбалери...

Скупљени у групу, малишани

причају упадајући једни другоме у реч.

— Играли смо са подмлатком из Жиче...

— 1:0 за нас!

— Други пут су нас победили са 4:1...

— Били су бољи, али играћемо још па ћемо видети...

У пространом дворишту летовалишта налазе се игралишта за кошарку, одбојку и фудбал. Имају и гарнитуру за пинг — понг. Али највећи број деце више воли фудбал. Вредно тренирају и имају репрезентацију, и користе сваку прилику да кажу како је са њима и брат нашег познатог дружавног репрезентативца Милутиновића.

... и мале балерине

Све до 7 јула, када се заврши подневни одмор, деца се по групицама растура по хладовима старих храстова и окруживши своје васпитаче, припремају се за приредбу.

Мали соло певачи спремају своје тачке, рецитатори уз помоћ васпитача увежбавају рецитације које су одабрали.

А сасвим у дну ливаде, једна група девојчица вежба — балет! Иако још мале, постигле су грациозност, мекоћу и одмереност покрета у игри коњића из „Лабудовог језера“. Још нису биле одлучиле са којом игром да изађу на приредбу. Решиле су да вежбају све што умеју, па да после одаберу.

Купање, излети, логорска ватра

Право је задовољство гледати радосну и раздрагану децу како се купају, прскају и сунчају. „Плажа“ је оближњи поток на коме су малишани направили малу брану и тако створили „дубоку“ воду која им достиже

„чак“ до појаса.

Излети претстављају посебну радост. До сада су деца била два пута у Матарушкој Бањи где су ишли у биоскоп и у Равковићеву где су разгледали фабрику вагона и гробље жртава фашизма.

А логорска ватра? то је читав свечаност! Око ватре се прича пева и игра, све док труба не позове на спавање.

„Задовољни смо, деца су нам добра“

Замолно сам управника летовалишта, друга Солдатовића за мишљење о животу деце. (Разговор се водио пре Седмог јула)

— Сматрам — рекао је — да смо у потпуности успели да остваримо све што смо замислили. Деца су нам добра, задовољни смо. Добили су и у тежини, свежи су и лепо изгледају. Приказивали смо им филмове из области здравственог просвећивања. Имамо у плану и један излет до Студенице, ако добијемо превозна средства. Иначе, трудимо се да деци пружимо забаве и разоноде, као и добру храну (пет оброка дневно) Имамо и библиотеку коју деца обилно користе и неколико шах гарнитура. За Седми јули спремамо приредбу. О значају тога дана ће говорити неко од васпитача. То је углавном све што могу да кажем. И поново: задовољни смо!

Када труба да знак за спавање и тишина обавије летовалиште, новинар затварајући бележницу, не може а да не зажели сваку срећу и напредак овим срећним малишанима који ће замесити нас старије и сврстати се у редове бораца за социјализам и нови живот, настављајући велико дело Титове епохе.

Зоран Б. Поповић

Рудар Ушћа се залажу за испуњење плана производње

У претпрошлом месецу, план производње рудника Ушће је подбачен са две стотине тона, док је у прошлом месецу производња повећана, и биће накинато све што је раније пропуштено. Тако је у прошлом месецу порасла производња за две стотине и десетак тона, у односу на претходни месец, и поред тога што је био недостатак електричне енергије. У следећим месецима се очекују још веће повећање производње. У повећању и борби за што већи учинак, у-

честује читав колектив, а нарочито се истичу Стојмен Митић, Динко Михајловић и неколико млађих копача међу којима: Лазар Кошен, Станко Вучковић, Миодраг Трифуновић и Милојица Анђелковић, који и ако млади захтевају да иду на откоп радилишта осећају да је потребно што више дати за испуњење плана овог узорног радног колектива. На овај начин рудари овог рудника у Ибарској клисури одужују дуг заједници и користе и себи.

Са годишње скупштине Среског савеза земљорадничких задруга у Рашкој

ПРЕКО 6000 ДОМАЋИНСТВА У ДВАДЕСЕТ И ЧЕТИРИ ЗАДРУГЕ

Недавно је у Рашкој одржана годишња скупштина Среског савеза земљорадничких задруга Среза студеничког. Скупштини су присуствовали председници и чланови управних одбора земљорадничких задруга са територије среза и Радован Костовић народни посланик Већа произвођача.

Извештај о досадашњем раду Среског савеза земљорадничких задруга Среза студеничког поднео је Анђелко Глукчевић.

Из извештаја се види да су задруге у Срезу студеничком постигле велике успехе у досадашњем раду. Чињеница да у Срезу студеничком ради 23 земљорадничке задруге и 1 задруга организована на принципу СРЗ, јасно указује да је задружни покрет у Срезу студеничком стао чврсто на ноге. Важно је напоменути, да је задружним покретом, од 6855 домаћинства колико их има на територији среза обухваћено 6127 домаћинства или у процентима изражено 90%. Из извештаја се види да је велики пропуст, што Срески савез није довољно обратио пажњу питању удела задругара. Тако на пример од уписаних домаћинстава има уписано удела 7518, у укупној вредности 7,455 000 динара, а од тога је плаћено свега 2,583.000 динара. Озومه питању треба прићи конкретније и више се позабавити њиме, ради даљег развоја задружног покрета у срезу. Скупштине које су одржане по земљорадничким задругама, указале су на велико интересовање самих задругара за рад задруга, што се показало кроз дискусију.

Негативна појава која је такође узела маха, указује на питање коме треба прићи смелије — одлучније, је питање криминала — провеве, што нас наводи на мисао да Срески савез није довољно обратио пажњу питању кадрова који раде у задругама, што је и довело до провеве и злоупотреба. Ради илустрације наводимо да је прошле године извршено 16 комплексних и 6 специјалних ревизија и једна ревизија у задружном предузећу „Задругар“. Да је то један од озбиљних проблема указује 2,377.000 динара-сума укупних провеве, што сведочи да је питање криминала узело прошле године великог маха. Провеве већих размера крећу се овако: задруга у селу Плани 700.000 динара, а велике провеве извршене су и у задругама у Ушћу и Баљевцу. У предузећу „Задругар“ највећи је мањак у износу од 213.000 динара. С друге стране може се констатовати позитивна чињеница да су задруге у Срезу студеничком у прошлој години оствариле добит у износу од 18.000.000 динара што је у порасту од прошле године за око 5.000.000 динара.

Из извештаја се види да се делатност задруга у Срезу студеничком своди на промет индустријске робе, где је он остварен у износу од 234.000.000 динара. Откуп пољопривредних производа и остале привредне делатности, су знатно ниже, и њихов промет се креће углавном око 50 — 60 милиона динара. У вези изнетог, сада се предвиђа

да задруге прошире своју делатност и на остале привредне гране чиме би у многоме унапредиле своје пословање.

Посебно питање коме је Срески савез посветио пуну пажњу, јесте питање економске снаге задруга и њихово јачање, што се види из чињенице, да су укупни фондови задруга по књиговодственом стању на почетку 1953 године износили 24.880.000 динара, док су на крају године износили преко 50.000.000, што говори о јачању задружног покрета у Срезу студеничком, а још више о перспективи развоја земљорадничких задруга.

Једно од питања које је Срески савез са успехом решио је и питање помоћи селу у културно просветном раду, тако да на територији среза постоји 18 књижица са преко пет хиљада књига. Такође у 12 задруга се налазе радио апарати, док су све земљорадничке задруге претплаћене на дневну штампу и часописе. Да би резултати рада на културно просветном пољу били ве-

ћи, Срески савез је одредио 2.500.000 динара за помоћ задругама. Срески савез је доста учинио и на образовању задругара — пољопривредника, у којем циљу су били организовани многи семинари и курсеви. Тако на пример одржани су семинари у селима Милатковић, Лешак, Врачево, Рудница, Биљановац, Јошаничка Бања и Павлица, на којима је био обухваћен велики број задругара — сељака. Поред тога, одржано је и више семинара за чланове управних одбора задругара у вези упознавања са новим нормама у задругарству.

У вези поднетог извештаја, развила се жива дискусија у којој су задругари износили конкретне примере из рада на терену. Нарочито је била корисна дискусија посланика Костовића, који се уз осврт на конкретну ситуацију, дотакао и неких уредби које су у вези пољопривреде и задругарства донете у Скупштини.

Чедомир Митровић

Неки од услова за коришћење кредита за индивидуалне пољопривредне произвођаче

(Наставак са прве стране)

У овдашњој филијали Народне банке, одржано је саветовање банкарских стручњака на коме су третирана питања у вези са спровођењем одлуке о кредитирању индивидуалног пољопривредног произвођача. Доносимо неколико важнијих поставки-одлука, ради упознавања наших читалаца.

Кредите може да користи сваки пољопривредни произвођач за следеће сврхе:

— за набавку вештачког ђубрива, семена, средстава за заштиту биља, погонског горива...

— за сву потрошну робу изузев прехранбених производа, дувана и грађевинског материјала;

— за набавку кућног намештаја, радио апарата;

— за набавку пољопривредних справа и машина, кошница, опреме за наводњавање, пољопривредног алата, подизање воћњака, винограда, набавку приплодне стоке.

Враћање кредита се предвиђа од једне до пет година. (Ближа обавештења се могу добити у филијали Народне банке). У одлуци се предвиђају и опште одредбе између којих је важно напоменути:

— кредити са роком враћања од једне године, не могу бити мањи од 6.000 динара;

— кредити са роком враћања дуже од једне године, не могу бити мањи од 10.000 динара.

— Од приватних лица може се купити само приплодна стока, док се остале набавке морају обавити код државних и задружних трговинских предузећа.

— Пре коришћења кредита, зајмотражилац је дужан да суму у износу 10—20% од укупне суме зајма положи у готову.

— Исплата се врши преко барираних чекова, а интерес износи 6%, и рачуна се од дана издавања барираних чека.

— За кредит чији је рок враћања једна година, висина кредита не може да пређе основицу од 20% од основице за разрез порезе.

— За кредите чији је рок враћања до две године, 30% од основице за разрез порезе, а за кредите преко две до пет година не може прећи 30—50% од основице.

Захтев за кредит подноси се Банци или кредитно способној задрузи на образцу који се од 16 овог месеца може подићи код филијале Народне банке. Кредити за набавку пољопривредних машина и справа, кошница, опреме за наводњавање, пољопривредног и другог алата, подизање воћњака, винограда и набавку приплодне стоке, одобравају се једино посредством задруге, а остали кредити се добијају непосредно код Народне банке.

У идућем броју изнeмо неколико примера одобравања кредита ради упознавања наших читалаца.

Кредити за појединачну станбену изградњу

Грађани ће моћи сами да помогну решењу станбеног питања

Савезно извршено веће донело је одлуку о давању дугорочних зајмова за изградњу станбених зграда, као и за оправку постојећих, које нису укључене у станбену заједницу.

Корисници ових кредита могу бити не само радници и службеници, већ и остала лица приватног занимања.

Према поменутој одлуци Савезног извршног већа, Народна банка може у границама средстава предвиђених за ову сврху, давати радницима, службеницима и осталим лицима приватних занимања дугорочне зајмове за изградњу нових, довршење започетих и оправку постојећих станбених зграда.

Банка може дати зајам само за изградњу односно довршење оних зграда које су намењене за становање њихових сопственика и чланова њихових породица. Висину зајма одређује Банка према кредитној способности зајмотражилаца, с тим да износ зајма не може прећи висину од:

а) Динира: 8.000 по 1 м² грађевинске површине зграде грађене од тврдог материјала са уређајем за канализацију и водовод;

ИЗ РАДНИЧКОГ САМОУПРАВЉАЊА

ДОНЕТ ЈЕ ПРАВИЛНИК ЕЛЕКТРОКОМБИНАТА

— Енергетска ситуација се поправља

Ових дана одржана је седница Радничког савета Електрокомбината која је трајала два дана. После реферата о раду Управног одбора за протекли период, веома интересантне податке о енергетској ситуацији дао је технички директор Василије Михаић. Укључењем у рад хидроцентрала Сокоље и Рас, умногоме ће се побољшати енергетска ситуација и моћи ће се изаћи у сусрет жељама многих потрошача. Но потребно је да и потрошачи мисле на све, и да поштују извесна упутства која им се дају. Све сметње и извесни недостаци у постојећој електричној ситуацији, биће на територији Западне Србије отклоњени до краја ове године, а нарочито изградњом но-

погона, констатовано је да је предузеће у целини задовољило са радом у протеклом периоду, а да се не могу поједини погони издвојити и као најбољи наградити.

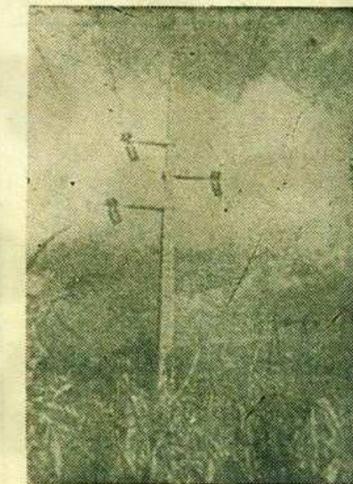
Р. Ст.

Још нешто у вези са уделима у Земљорадничким задругама (ИСПРАВКА)

Редакција нашега листа добила је писмо из Стубла у коме Миловановић Милош захтева да се у листу напише исправка у вези са чланком у коме је било речи о малим уделима у Земљорадничким задругама, напомињући да је удео у Стублу био 84 динара, а не 52 како је у чланку стајало. Поред тога, у писму редакцији пише се о томе како је упис у задругу у Стублу добар и да је скоро три члана из домаћинства уписано. Нисмо у стању да читаву исправку штампамо од речи до речи, али напомињемо да је просек од 52 члана у Стублу податак добијен на састанку Управног одбора Среског савеза 33 и то податак од 31 децембра 1953 године, па није искључено да се ситуација од тада поправила. Сврха чланка и није била да некога напада, већ да укаже на чињеницу која смета задругама да уживају кредит код Народне банке, који им је нужан за њихово пословање, што је и истакнуто као задатак задругама. Борба за повећање удела, један је од најважнијих задатака у нашем задругарству, собиром на кредитну способност и незаконито пословање доброг дела задруга са готовим новцем. Исправљање овога је и био задатак овога чланка па сматрамо да и другови у Стублу, као и у добром делу села у срезу, морају да признају да су мало учинили по овоме питању.

Из уредништва.

Задругари, претплатите се на ИБАРСКЕ НОВОСТИ

Преко нових далековаода напајање се електричном енергијом фабрике и радилишта широм наше змаље

вих далековаода и укључењем у рад новоподигнутих хидроелектрана.

Затим су донета Правила предузећа.

Раднички савет предузећа доделио је по 100.000 динара пострадалим у Словенији и рудницима, 50 000 динара за отварање историског музеја у Београду, 10.000 динара Друштву пријатеља деце итд.

На крају је дискутовано о наградивању најбољег колектива у оквиру предузећа. Како се није могла наћи нека битна разлика између појединих колектива —

носе банци уз молбу за кредит и следећи докуменат:

а) доказ о сопствености земљишта (тапију или решење народног одбора о додели земљишта из фонда општенородне имовине);

б) грађевинску дозволу;

в) план зграде;

г) предрачун радова;

д) потврду од установе — предузећа о висини месечних принадежности.

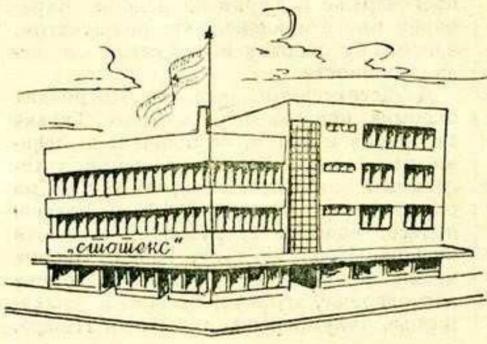
Обзиром да су средства за кредитирање станбене изградње у 1954 години ограничена, кредити ће се одобравати само оним радницима и службеницима, који подижу станбене зграде у граду.

Зајмотражиоци који се обраћају Банци за кредит за оправку станбених зграда подносе Банци уз молбу следећа документа:

а) тапију земљишта на којој се зграда налази;

б) опис радова који се изводе и предрачун радова.

Уколико су зајмотражиоци радници и службеници, подносе уз предња два документа и потврду својих установа и предузећа о висини месечних принадежности.

Дирекција Стотекса се уселила у нову зграду у Хајдук Вељковој улици. На овај начин испражњени су сви магацини и локали које је ово предузеће држало до сада.

ПРИПРЕМА СЕ ВЕЛИКА ПРОСЛАВА СТОГОДИШ- ЊИЦЕ РОЂЕЊА

НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

„Ако бисмо елиминисали из индустријског света резултат техничког Теслиног рада, точкови индустрије престали би да се окрећу, наши електрични возови и кола зауставили би се, наши градови нашли би се у мраку, а наше фабрике и остало, биле би мртве и непокретне.“
(Берент, амерички научник)

У оквиру општих припрема за прославу 100-годишњице Николе Тесле, које се врше не само у Југославији него и у читавом свету, врше се извесне припреме и у нашем граду.

Стогодишњица Николе Тесле биће 1956 године и она ће се прославити као један од најсвечанијих јубилеја савремене науке. Априла ове године основано је друштво „Никола Тесла“. То је у ствари наставак ранијег друштва које је формирано још пре рата.

Друштво је са тиме проширило

задатак ранијег друштва и сада има задатак да популарише нашег великог земљака Николу Теслу, и да међу нашим широким слојевима народа даје приказ његових великих дела и рада.

Пре неколико година основан је музеј Николе Тесле у коме је смештена архива Теслина која је мерила 9.000 тона. Сада је у стварању музеј техничког развоја Југославије што ће употпуњити шире познавање једног од највећих умова савремене науке.

У недељу 18 овог месеца одржаће се оснивачка скупштина Републичког пододбора друштва „Никола Тесла“ у Ранковићеву. Републички пододбор имаће територију читаве Западне Србије и Санџака, и имаће заиста велике задатке у оквиру упознавања наших најширих слојева са животним делима Николе Тесле.

Р. С.

Изглед једне улице у старом Краљеву

Академија у Х организацији ССРН

Око 400 чланова Десете основне организације присуствовало је академији коју је организовала поменута организација.

Предавање о значају Седмог јула одржао је капетан Шакић, а музички део са песмама и речитацијама извели су чланови ове организације.

За успешно извођење ове академије, треба одати признање свима члановима, који су пуних месец дана радили на припремању исте.

ВОСАК У ЊИВИ

Необично се изненадио земљорадник Радван Милетић из Годачице када је приликом орања своје њиве зване „Прњавор“ изорао четири камена облика тепсије. Он је покушао да их разбије, али се „камење“ савило. Тек касније, чувени пчелар Владимир Михаиловић и он, утврдили су да то није никакво камење већ восак који је дуго година лежао у земљи. На њему су се видели зарези од прошлих орања али га је раоник тек ове године изорао. Пчелар Михаиловић каже да је восак одличног квалитета, много бољи него данашњи. Штета је што ти калуци нису сачувани већ их је власник претопио.

Према народном предању, изгледа да је овде некад постојао манастир Прњавор, и касније када је он срушен, изграђена је црква. Према свему судећи, црква није изграђена на месту на коме је био манастир. Колико је све ово тачно Градски музеј у Ранковићеву могао би да се заинтересује за овај случај, па ако буде потребно, може да врши потребно ископавање у Годачици.

Радослав Маринковић

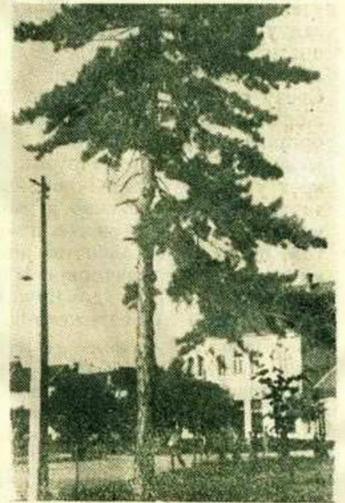
Успешно изведен напад на Карановац од стране припадника предвојничке обуке

У оквиру прославе Стопедесетогодишњице Првог српског устанка, у недељу 11 овог месеца припадници предвојничке обуке под руководством резервних официра из града и среза, ради сећања на устанике из Првог устанка, припремили су успешан напад на Карановац, према плану кога је употребио Карађорђе 1805 године освајајући Карановац од Турака. Учесници су били подељени на групе које су водиле војводе одевене у ношњу устаника. Карановац су бранили Турци а напад се завршио на новој пијаци где се по историским подацима налазио турски део Карановца.

Преко четири хиљада гледалаца посматрало је завршне борбе и „преговоре“ између „устаника“ и „Турака“. Напад је успео али се организаторима може приметити неколико ствари. На пример: много би боље грађанство било обавештено, да је преко микрофона и разгласне станице извештавано на лицу места о развоју напада и упознавано са вођама Устанка. Тако исто су се могли постарати да се одржи ред, и да се посматрачи не пуштају на плато нове пијаци што би омогућило боље праћење завршних борби, „преговора“ и „међана“. Но и поред овога, успели су, и припадници предвојничке обуке и резервни официри као и грађани из среза који су по својој жељи учествовали у нападу, да донекле дочарају слику борбе у Првом устанку и евоцирају борбу вођену пре стопедесет година на територији нашег града.

У нападу је учествовало преко хиљаду људи, и мора се одати признање онима који су све ово организовали, јер није било лако за кратко време извести овај „напад“ са преко четири стотине коњаника.

Све у свему ово је била једна од бољих приредби која је употпунила прославу како стопедесетогодишњице Првог устанка тако и прославу Седмог јула дана устанка у Србији.

Један детаљ са садашњег
Трга Маршала Тита

Читајте
Ибарске новости

КАРАЂОРЂЕВ ПЛАН ЗА ОСВАЈАЊЕ КАРАНОВЦА

ПИШЕ: МИЛОРАД С. ЈОВИЋ

„Прво иде Чараићу Васо
И он води своје Подунавце,
Није шала Чараићу Васо,
Бију за њим седам шаланбаса!“

Тако су грмели бубњери и ратне трубе устаника, док су под развијеним заставама на челу колоне јахали: Узун Мирко Апостолић, Цинџар Јанко, Охриђанин, Арсеније Лома, Мутап, Катић, Марковић Сима, Младен Миловановић, Вулићевић, Хаџи Продан Глигоријевић, Чолак Анта Симеуновић, Антоније Пљака и други, док прота Матија Ненадовић јахаше поред свога топа.

Шеснаестог јуна Карађорђе одмара војску на Камидори, где му беше први Главни ратни стан и одржа ратни савет с војводама и Радичем Петровићем. Очакивала се и драгачевска војска под командом пона Милутина Илића.

Седмаестог јуна затиче спремне и Србе и Турке за окршај. — Турци су са југа и истока заштитили Карановац (град испод садашње клинице са 750 кућа и 12 џамија) Ибром, са северозападне Моравом, од северозападне стране бранили су се ископањим утврђењем Пљакиним шанцем (на месту касарне и официрског парка). Дакле, цео је град био заштићен водама или палисадама и шанчевима. Командовао је Згура Мехмедага, добили су и 2000 новопазарских Турака као помоћ од паше Ферхатагића.

Српске трупе састојале су се према најтачнијим подацима (има их различитих) од 6000 пешака и 1000 коњаника. Наступало се по следећем плану: Драгачевци су држали десну обалу Ибра од Белимарковца ка мосту; Ужичани од моста до Мирине чесме; левом обалом Ибра наступао је Радосав Јеличићан са Карановчанима; Лазар Мутап и Курсула кренули су из Сирче преко Мораве, уз њих је био и Антоније Пљакић-Ристић; Карађорђе са осталим војводама и њиховим трупама кретао се широким фронтом од Мораве па до садашње православне цркве.

Турски командант, прослављени мегданџија, позва на мегдан неког из српске војске а потом беше спреман да удари

на Мутапову претходницу. Бесни Згура је побеђен, као Арапин од Курсуле на Варварину, турска претходница је одбијена, Срби су тога дана стезали обруч око Карановца и пребацише Главни стан на десну обалу Мораве. Истога дана Карађорђе упути пашу Ферхатагићу у Нови Пазар предлог да повуче своје Новопазарце из Карановца да му цабе не гину и опомену га да он не треба да изазива Србе да прошире борбу ван Београдског пашалука.

Осамнаести јуни почео је јуришем и палбом 6.000 пешака и 1.000 коњаника; артилерија прота Матије Ненадовића заштитила је Турке јулетица умоченим у сумпор и смолу и обавијеним жицом. Драгачевска војска пређе Ибар и заузе југоисточни део града који запади, грнателе су палиле турске куће, настаде паника и сви грађани оставише град и повукоше се у утврђени палисад (у парку официрском). Борба је трајала цео дан, ноћ и 19 јуна до подне. У подне на трети топовски плотун дат је знак Србима за општи јуриш. Успеха није било, Турци су се огорчено бранили плотунима и наносили су Србима знатне губитке, плуснула је и киша, те Карађорђе нареди повлачење. После пола ноћи Карађорђе нареди јаче стезање града од предходног а главнину војске поведе преко Мораве да се одмори, осуши и доведе оружје у ред. Наста затишје до 21 јуна.

Двадесетпрвог јуна Карађорђе одлучи да иде у Тополу да доведе још резерве и веће топове као и тобошарско одељење ради ефикаснијег напада. Радић Петровић објашњава Драгачевце и друге и њихова утврђења; прочита се војсци Карађорђево наређење: да се пале турске воденице на Ибру да не би млели; да се не прашта карановачким Турцима, и кошта уплени да је његово.

Двадесетдругог јуна наставаљају се припреме за нови и одлучан напад, Срби се приближише турским утврђењима.

Двадесеттрећег јуна плануше турске воденице на Ибру којих беше врло много те је цеља варош сијала.

Двадесетчетвртог јуна стиже у Кара-

новац коњички одред новопазарских Турака на челу са Ферхатагићевим силихтаром-парламентарцем који изјави жељу да би се радо повукли из Карановца 2000 новопазарских Турака — бораца. Обавестише га да је Карађорђе отишао за велике топове што изазва страх код Турака.

Двадесетпетог јуна стиже Карађорђе са топовима, добошарима, трубачима и нешто резерве и истог дана, после ручка, појавише се турски парламентарци састављени од два новопазарска и једног карановачког Турчина. Тражили су пропуст свих Турака из Карановца за Нови Пазар нудећи капитулацију. Карађорђе показа милост, али је тражио оштету: 15 коња под опремом и да врате једну изгубљену шешану Карађорђеу. Било је дугог нагађања, можда и речи о разорушању Турака, тражио се и један добар ат под ормом као симбол српске победе. На крају Карађорђе им рече:

„Да пређете на ону страну Ибра, па се не бојте, ништа вам бити неће. Мене ето на Петровдан око ручка на Карановац. Да се у њему нико није нашао!“

Преговорачи одоше у Карановац за сагласност.

Двадесетшестог јуна, после ручка, ето опет турских депутата у Карађорђевој логор. Изјавише да коње немају и моле милост и пропуст, шешану и хата обећаше. Карађорђе пристаде, јер је имао друге планове и избегавао је веће крвопролиће где може да се добије победа јефтине и политички.

Двадесетседмог јуна у логору настаде весеље, чак у логор дође и Мехмед ага ваљевски спахија да честита Карађорђу победу.

Двадесетосмог јуна заврши се коначно преговарање и Турци предадоше Карађорђу многе поклоне, хата под пусатом, изгубљену шешану и захвалише на великодушности.

Двадесетдеветог јуна, на Петровдан огромна поворка карановачких Турака са булама и децом, са бошчама на леђима, натовареним коњанима, децом у сепетима и покуњеним турским трупама од неколико хиљада људи у пратњи педесет српских наоружаних коњаника пређоше Ибар на газу, испод Мирине чесме и кренуше после петстотина господарење, аговања, беговања, спахијисања, зулумарења — пут Новог Пазара.

Карађорђе је знао да освајање Карановца неће бити лако; бојао се Турака из Београда, Ниша, Ужица; знао је да ће Турцима доћи помоћ из Новог Пазара; да је Карановац добро утврђен и да су у њему нашли уточиште искусни турски ратници и јаничари-зликовци, као и да је град опасан бедемима и са две реке. Зато Карађорђе, како је записао по датумима његов секретар Божа Грујовић, издаде наређење:

„Да Радич Петровић, велики вештак за блокаде и стратегију, пође одмах Карановцу, да проучи турску одбрану и издаде план за напад.“

Станоју Главашу беше наређено да крене са хајдучком четом ближе Карановцу.

Аксентије Младеновић да блокира Турке да не могу из Београда.

Јаков Ненадовић доби наређење да пази на Турке да не изађу из Ужица па преко Ваљевске области да окрену у помоћ Карановцу.

Милан Обреновић имао је задатак да блокира пролаз Турцима из Ужица ка Карановцу кроз Рудничку нахију.

Миленко Стојковић укола се на обали Мораве у Јагодинској нахији да затвори пролаз нишких Турака према Карановцу.

Карађорђе нареди концентрацију трупа у тополском логору.

Дванаестог јуна изврши Карађорђе смотру борбених трупа у Тополи.

Тринаестог јуна одржа Карађорђе у главном логору седницу Ратног савета на којој су биле војводе: Лазар Мутап, Ђуша Вулићевић, Младен Миловановић, Јанко Катић, Сима Марковић, Милоје Петровић, прота Матија Ненадовић, прота Крагујевац и Јагодине — и донеше одлуке о покрету и плану борбе.

„Четрнаестог јуна — бележи секретар Божа Грујовић — стигосмо преко великих брда и богаза на узвишену обалу Мораве, према Карановцу“. Полазак српске војске из Тополе био је величанствен и Подруговић га опева:

„Сјезери се Поље од Тополе
Од јунака и од добрих коња...
Па одоше шеру Карановцу...
Паде војска код воде Мораве,
Код Мораве, поред воде Ибра...“

Била је то величанствена поворка бесмртника: пешака, коњаника, артиллера на челу са великим Вождом и прослављеним војводама, те песник - гуслар за пева:

Један од проблема у школству

Поводом друге изложбе ђачких радова
Прве осмогодишње школе

Наше просветне власти, ценећи исправно велики значај оног предмета за наставу и васпитање оmlадине, увеле су прошле године ручни рад у наставни програм осмогодишњих школа. Али има и противника. За њих су важни само научни предмети, док тако зване вештини „служе више за забаву“. Предмет јесте забаван, за децу, али служи науци. Шта о томе мисле месне народне власти — није ми познато, али је тачно да до данас нија ништа учињено за оснивање школске радионице са најпотребнијим алатом и материјалом.

А да ли је радионица баш неопходна, може ли се и без ње?

Ако се ручним радом жели постићи васпитни задатак који проистиче из самог његовог значаја, онда тај рад не сме бити пука забава — игра. Предмети се не могу израђивати „од ока“ „како испадну“, — већ морају одговарати постављеним задацима. Осим тога, рад у разредима је скопчан са оштећивањем клупа, а постоји и више опасности од телесних озледа ученика.

Има близу сто година како су педагози напредних народа почели препоручивати увођење ручног рада. Под њиховим утицајем ничу широм света школске радионице и свуда се осећа њихово благотворно деловање.

И ми идемо тим путем, јер хоћемо у великој међународној привредној и политичкој утакмици да играмо улогу која нам припада према богатству нашег тла и способности нашег радног човека. Морамо стремити за искуствима народа који су били у прилици да се пре нас развију. И ми, као и они, морамо развијати свестране телесне и умне способности нашег нараштаја. Све су то имали у виду одговорни руководиоци када су препоручили увођење ручног рада у нашим школама.

Данас се напредна школа на Западу (па и код нас) не може замислити без физичког кабинета, хемиске лабораторије, сале за гимнастику итд. Учење ових предмета без поменутих уређаја је пуки вербализам, који нема ни васпитне ни практичне вредности. То важи и за ручни рад. Рад без ових просторија доноси друштву непроцењиве штете. Скоро бих рекао да је луксуз немати их, а не: имати.

После девет година од ослобођења и ми полазимо путем прогреса: уводимо новину за коју су се пре рата бринули, углавном, само поједини напредни просветни радници. Ретке су биле школе са поменутих уређајима, а поготову са школском радионицом, коју су надлежни сматрали непотребним луксузом.

Шведска, Енглеска, Немачка и др. напредне земље за свој проcvат имају, умногоме, да захвале

своје устаљеном школском систему, у коме радионица и ручни рад играју значајну улогу.

Многоструке су користи од стручног школског рада

Многоструке су користи од школског ручног рада:

1) Њиме се помаже настави скоро свих предмета: географије, историје, природних наука, цртање итд. Узевши ту везу у обзир, могло би се рећи да је ручни рад асоцијативна подлога њихова (научна корист).

2) При изради предмета из области пом. дисциплина, а нарочито из градива природних наука, захтева се пропорција, облик, боја, што све утиче на развитак укуса, етичких и естетичких, осећања (васпитна корист).

3) После две до три године ученик је у мануелној способности далеко одмакао па му је на занату много лакше, мање задаје брига својим мајсторима и пре постаје продуктивним чланом заднице (привредна корист).

4) У школској радионици код малишана се развија интересовање за науку и образовање, задовољство због успешно завршеног предмета, радост и гордост због вештог руковања алатима и, у крајњој конеквенци: осећање поштовања и љубави према раднику и раду уопште (социјално — етичка и политичка корист).

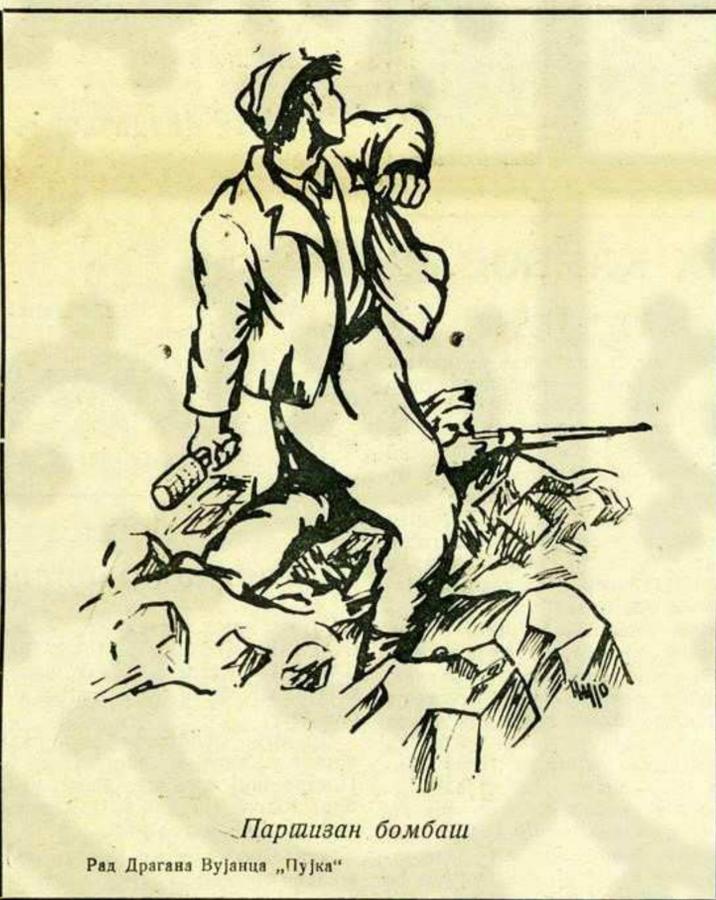
5) Није редак случај да су се при овој „забави“ открили таленти код ученика, од којих је доцније друштво имало огромне користи. И наш велики вајар Мештровић откривен је на сличан начин.

Толико поводом друге, такође веома успешне изложбе цртежа, ручних (мушких и женских) радова, — особито из примењене уметности. „Ибарске новости“ донеле су прошле године, у 15 броју, исцрпан и објективан приказ, прве изложбе која је оцењена као веома успешна. Ова друга је квалитативно још боља. Истини за вољу, треба рећи да је све то постигнуто и овог пута захваљујући управо робинзоновском сналажењу одговорних наставника и појединих ђака.

Недостаци су: малобројност учесника у изложби и делимично недовољна систематичност у раду, који се могу избећи само отварањем школске радионице. Али о томе ће, свакако, одлучивати одговорни руководиоци града и среза.

Простор нам не дозвољава дубљу и ширу анализу ове теме; али и из ових неколико набацаних мисли лако је оценити значај школске радионице за нашу заједницу — за њено социјалистичко израђивање.

Бора Радовановић

Партизан бомбаш

Рад Драгана Вујанца „Пујка“

Група коњаника са „Карађорђе“ на челу, у напад на Карановац

— Наставак са прве стране —

на домаку колосека жубори планински поток чији се таласи преламају преко обурваних стена. Све је у знаку слава. Синдикалне подружнице које су организовале овај величанствени излет спремиле су се за доручак у хладовима на ивици шумовитих ребра ове наше планине, што потсећа на словеначке, док је дивљину овог планинског поднебља испуњавао заносни одјек хармоника и гитара.

На Партизанским колибама

Првоборац друг Коча Јончић дао је иницијативу да се посети „Партизанске колибе“, место на Гочу на коме су се 1941 године окупиле првоборци. За одлазак, формирао се читав „одред“ посетилаца уз пут, друг Коча је излагао сажето историјат о значају појединих места.

На подручју „Партизанских колиба“ видни су остаци ондашњег логоровања гочких партизана. Трагови бункера су очигледни у планиској коси, као и места где се налазила партизанска кујна. Место где се налазила партизанска пекара, видно је обележено једном таблом прикованом на бук-

ва са одговарајућим натписима. А на врху ове планинске косе излетници су дошли до мермерне спомен плоче откривене пре неку годину дана, као успомена на ово место, на коме су партизани краљевачког краја положили заклетву 1941 године.

После заједничког ручка код планинарског дома вило се велико народно коло, а веселе коме није имало краја наставило је до заранка, када су се излетници вратили у град са читавим наслагма успомена на овај дан годишњице устанка у Србији 1941 године.

Нови планинарски дом на Копаонику

Поред постојећег планинарског дома на Копаонику, приводи се крају изградња и другог дома, који ће бити један од најмодернијих планинарских домова у Србији. Нови дом се налази на најлепшем месту Копаоника, у

честару столетних јела. Поред двадесет и четири модерно уређених соба дом ће имати и велику и лепу салу као и све потребне просторије. Водовод и канализација већ су уведени.

Одбори Црвеног крста у срезу добиће помоћ

На једној од задњих седница Среског одбора Црвеног крста дискутовано је о подели помоћи коју је ова организација добила од гл. одбора Н. Р. Србије. Одлучено је, да се извесна количина робе (одела и слично) раздели на осамнаест одбора у срезу који ће ово поделити онима којим ово највише треба и спискове од поделе доставити Среском одбору ове организације. Месни одбори којима је помоћ додељена биће позвани благовремено да је подигну.

Срески одбор Црвеног крста је планирао да ову помоћ одборима повећа а ово ће зависити и од одбора у селима који и са своје стране морају да покажу много више активности у раду.

Узгред забележено у граду

Друже уреднице, приупитај ове наше „Мајсторе пекаре“, јесмо ли ми дужни да једном најгори хлеб у овој нашој лепој земљи која даје: квалитетно, добро, па ако хоћеш и лепо брашно А они пекари, дају нам неки хлеб, неку киселицу, што је рек'о један: „Кад дође време да једем хлеб, јаза ме хвата“; а они надлежни из „Исхране“ или из санитарске инспекције хуће, ни абера, сигурно једу кифлице па не виде и не осећају.

Никако ми не иде у главу калкулација ових наших угоститељских предузећа. Парадајз 300 динара, салата 40 динара, парчајз 180 динара, салата 40 динара, парчајз 65 динара, салата опет четрдесет динара. Докле ће тако трајати? Реч има комерцијална служба угоститељских предузећа без примене јаке дозе шпекулације, уз благонаклоно присуство надлежних — рецимо — из трговинске инспекције.

Саопштење

Народном одбору Градске општине потребни су наставници предвојничке обуке за Градски и селски центар. Хонорар од наставног часа по Уредби. У обзир долазе резервни официри пешадијске струке.

Кандидати треба да се јаве Секретаријату за просвету и културу Народног одбора Градске општине - соба бр. 14. Из Секретаријата за просвету и културу Н. О. Градске општине бр. 9763.

ЗАВРШЕНО ЈЕ ПРВЕНСТВО СРБИЈЕ У КАЈАКАШТВУ

На првенству Србије у кајакаштву учествовала су следећа друштва: „А. Ђукић“ из Београда, „IV Краљевачки батаљон“ из Ранковићева, „Иво Лола Рибар“ из Земуна, „Трепча“ из Косовске Митровице, „Ибар“ из Рашке и „Младост“ из Чачка. Такмичење је одржано на традиционалној стази код Ушћа, а учествовало је око 35 такмичара.

Покровитељство над овим такмичењем примила је Фабрика вагона што је врло похвално од чланова Радничког савета фабрике, који су на овај начин показали разумевања за ову врсту спорта, који је на жалост у нашем граду мало запажен. Фабрика вагона је поклонила стални пехар и прелазну заставицу победничкој екипи а такође је припремила пристојну закуску после завршеног такмичења. Треба истаћи и помоћ Земљорадничке задруге

из Ушћа, која је омогућила да се такмичари што боље осете.

Пласман у такмичењу је следећи:

спус — мушки: I Гроти Владимир „Трепча“, II Миздраковић „IV Краљевачки батаљон“, III Јоловић Назим „Трепча“.

жене: Спасенија Лазин „Иво Лола Рибар“.

слалом — мушки: I Жеже Роперт, наш државни репрезентативац који је репрезентовао Југославију на Светском првенству у Италији. II Гроти Владимир „Трепча“, III Јоловић Назим „Трепча“, IV Пројовић „IV Краљевачки батаљон“.

жене: Бакрачић „Ибар“ Рашка.

Према успеху, екипе су се пласирале следећим редом: „Трепча“, „А. Ђукић“, „Младост“, „IV Краљевачки батаљон“, „Иво Лола Рибар“ и „Ибар“.

Првопласиране екипе и такми-

чари су добили награде, а друштво из нашег града доделило је првопласираном нашем такмичару Пројовићу, ручни сат као награду.

Такмичење је показало напредак како у техници веслања, тако и у организацији. Кајакаши су напредовали. Нас у Ранковићеву нарочито радује чињеница да су и наши такмичари показали напредак и да ће сигурно бити нових успеха ако се овако буде наставило.

Од организатора смо замољени да се јавно захвалимо у њихово име колективу Фабрике вагона који је показао на овај начин како треба помагати развој корисних спортова. После овога успеха наши кајакаши очекују нове, а ми им то од срца желимо, јер овај спорт заиста заслужује пажњу.

СПОРТСКИ ЖИВОТ

Први део Среског првенства пред завршетком

Још је оно коло и завршиће се први део Среског првенства. Ни после осме утакмице ситуација није чиста. Још увек се не зна како ће се првенство завршити али још сада се може рећи да је Срески савез спортова организацијом првенства срезом и ако је у њој било пропусти учинио доста да се она г.ана спорта развије у селима нашега среза. Квалитет се поправља а и дисциплина благодарећи правилним интервенцијема Среског савеза спортова задовољава.

Резултати од прошле недеље:

Јарчујак — Опланићи	1:4
Конарево — Мрсаћ	1:0
Самаила — Сирча	0:3
Дракчићи — Адрани	1:1
Грдица — Милочаји	3:0
Жича — Витковац	3:0
Чукојевац — М. Бања	3:6
Драгосињи — Врба није играна	
Рибница — Витковац	1:1
Грачац — Ратина	0:3

Витковац и Милочаје су дисквалификовани и утакмице су добила њихови противници са 3:0. Самаила нису уплатила судијску таксу а Грачац није дошао Ратину па су и ове утакмице регистроване пар фор фе.

У идућој недељи — последњем колу првог дела Среског првенства састају се:

Надбар: Сирча — Опланићи, Адрани — Јарчујак, Грдица — Дракчићи, Милочаји — Самаила.

Подбар: Витановац — Ратина, Драгосињи — Сирча, Матаруша Бања — Витковац, Врба — Жича, Рибница — Чукојевац.

Највеће интересовање у овом колу изазива утакмица Опланићи и Сирча. Ова утакмица решава питање првака у групи Надбара и ради тога ће бити одређен најбољи судија а од играча оба тима који припадају једној Општини зависи како ће се утакмица одвијати. Играчи морају спортски и без узрујавања да заврше ову утакмицу а нека победу однесе онај који је најбољи.

Витановац -- Рибница 1:1

Према почетку утакмице дало се закључити да ће Рибница однети убедљиву победу, али што је више време одицало, видело се, да и поред тога што играчи Витановца заостају у знању од другова из Рибнице, уносе више елана и борбености. И да није центарфор Витановца својом неспретношћу упропастио неколико добрих шанси Витановац би на стадиону „Слога“ однео убедљиву победу. Витановчани су водили али је Рибница успела да изједначи. У њиховом тиму истакла се одбрана у којој је отскакао леви халф а у навали лева полутка. Док је код Рибнице заслужио похвалу десни бек и десно крило.

Са овим резултатом нису задовољни ни једни ни други а Среско првенство постаје занимљивије јер има неколико фаворита за освајање првог места.

ОТВОРЕНА ЈЕ БИЛЕТАРНИЦА ЗА ПРОДАЈУ ВОЗНИХ КАРТА СВИХ ВРСТА

Карте се могу купити прије поласка на путовање на два дана раније.

Радно време билетарнице је сваког радног дана од 7 до 12 и од 16 до 19 часова.

Билетарница је смештена у просторијама Предузећа Путник — Трг Маршала Тита број 21.

ПУТНИК — РАНКОВИЋЕВО

Мењам стан у Ранковићеву ул. Рајанева 25 за стан у Чачку.

Упитати у редакцији „Ибарске новости“

Продје се п.лазан плац и кућа у улици Цара Лазара, упитати Јовановић Левинова 39.

Прота Божић продаје две куће у Ранковићеву.

Опланићи - Јарчујак 4:1

Један од кандидата за првака среза, Опланићи, одвели су још једну убедљиву победу. И ако је резултат првог дела био нерешен знало се према приказаној игри да ће фудбалери Опланића који играју прилично добар фудбал, успети да свладају још једну препреку на путу за прво место. Резултат од 4:1 одговора игри. Код Опланића су се истичали поред добре игре целог тима, центарфор и десни халф, а код Јарчујака центарфор.

Тим Ратине — један од кандидата за освајање првог места

ПОРАЗИ НАШИХ КЛУБОВА

1:4 у Гор. Милановцу

У горњем Милановцу Металац је изгубио са 4:1. То је један од већих поразова овог друштва које је у последње време имало доста успеха. Преутакмице Милановчани су били спремни на пораз и можда је баш та психоза допринела да дају игру која се убраја у једну од најбољих које је Таково дало до сада. Металац је дао врло слабу игру, и од читавог тима који је играо без залагања истакли су се два млада бека Никчевић, који је био најбољи на терену и Рајовић „Сирча“.

На овај начин и Металац је исплао из такмичења за Куп маршала Тита и тако наш град више нема свог претставника.

ОПЕТ ИНЦИДЕНТИ

Добар број гледалаца је присуствовао утакмици III кола Купа маршала Тита између Железничара и Будућности из Ђуприје. Према почетку утакмице, изгледало је да ће Железничар однети победу јер је у почетку постигао гол преко Миловановића али је после неколико пропуштених шанси ситуација на терену измењена. Гости су средили своје редове и ускоро после грешке Миловића старијег повели са 2:1. Сви напори играча Железничара да поправе резултат остали су безуспешни а гости су се показали као зрео тим који је заслужио победу. Ово у толико пре, што им је судија поништио један регуларан гол. На крају утакмице дошло је до неспортских испада од стране играча Железничара који нису могли

После претпоследњег кола табеле имају следећи изглед:

Надбар:						
Опланићи	8	7	1	0	32:10	15
Сирча	8	6	0	2	28:8	12
Конарево	9	5	1	3	20:15	11
Адрани	8	3	4	1	10:9	10
Мрсаћ	9	2	4	3	15:5	8
Дракчићи	8	3	2	3	12:15	8
Грдица	8	3	1	4	11:12	7
Самаила	8	2	2	4	7:15	6
Јарчујак	8	1	1	6	10:26	3
Милочаји	8	1	0	7	4:25	2
Подбар:						
Ратина	8	7	0	1	31:5	14
Рибница	8	6	1	1	22:4	13
Мат. Бања	8	6	1	1	23:3	13
Витановац	8	4	2	3	13:6	10
Жича	8	3	2	3	10:13	8
Чукојевац	8	4	1	4	14:25	7
Врба	7	2	2	3	8:13	6
Грачац	8	2	0	6	11:16	4
Драгосињи	7	1	0	6	2:16	2
Витковац	8	0	1	7	1:24	1

ТРИЈУМФ НАШИХ КОШАРКАША

У част Седмог јула одржан је је на кошаркашком стадиону Слоге турнир градова у кошарци на коме су учествовали кошаркаши Крушевца Чачка Крагујевца и Раковићева.

Борбе су биле врло интересантне и узбудљиве, јер се није радило само о томе ко ће бити најбољи, већ и о томе, ко ће освојити пехар Савеза бораца.

Прво су Крагујевчани победили Чачане. Екипа Крагујевца је била боља и њена је победа потпуно заслужена јер су демонстрирали бољу кошарку. Уз то велика врхушина мање им је сметала...

...А после је екипа Ранковићева „прегазила“ Крушевљане са 63:25. Резултат сам по себи говори да је екипа Крушевца дошла на овај турнир са најмањим изгледима за освајање пехара.

Побеђени из преподневног сусрета, Крушевац и Чачак, су у борби за треће и четврто место приказали занимљиву игру. Пријатно су изненадили Крушевљани својим пожртвовањем које им је неочекивано донело победу, а тиме и треће место.

У главном сусрету наша екипа је победила сигурно и заслужено са 61:47.

Још у почетку они су се „одлепили“. 20:3 је вођство које се тешко може угрозити. Сва настојања Крагујевчана да игром „око-ло“ и продором кроз зону смање разлику нису успели. Ово је доказао премоћни над осталим учесницима. Спортска ризница наших кошаркаша обогаћена је још

једним пехаром. Браво наши!, одј кивало је кроз ноћ као награда за успех члановима овог узорног спортског колектива нашега града.

Пораз кошаркашица

Била је то тако слаба утакмица да су многи зажали што су уопште дошли да је посматрају. Слогине девојке нису ни из далека потсећале на ону екипу која се прошле године борила за првака Србије. До душе, из онага тима у суботу није било неколико добрих играчица. Али то ипак не може сасвим да оправда онако слабу игру какву су оне приказале.

Нетачно и ретко шутирање, погрешно додавање, „кораци“, лоше постављање зоне, невешти потези, па уз то недовољно залагање, наспрот екипи из Ђуприје, све је то карактерисало Слогину игру од суботе. И наравно, пораз се није могао избећи.

ОДБОЈКАШИ НИЖУ ПОБЕДЕ

Одбојкашка екипа Металца је и овога пута сигурно победила Слободу из Ужица и доказала да је озбиљан кандидат за првака а тиме и за члана српске лиге.

Металац је играо добро. Сигурном игром, јаким смечевима кап и одличним блокадама, Металац је у свему надиграо свога противника који му није дорастао у игри, и који му није ни једног тренутка могао да угрози победом. Овом победом Металац се учврстио на прво место.

МОНТЕР (Рудница) — ЗАДРУГАР (Рвати) 2:2

У Рудници је одиграна утакмица између домаћег „Монтера“ и екипе „Задругар“ (Рвати), која је била појачана са неким играчима „Бана“ из Рашке. После врло живе и динамичне борбе, утакмица се завршила нерешено — 2:2. Голове су постигли за Монтер Милутиновић I, а за Задругар Јаснић и Дражовић I. Била је то лепа и узбудљива утакмица, каква се ретко виђа на селу.

Нерешен резултат утакмице,

за екипу Монтера претставља велики успех, с обзиром на то да је Задругар био појачан са три играча Бана.

Било је нешто на овој утакмици што је одавало врло ружну и жалосну слику, а то је да је већина играча играла боса, без колачки. Зато, сматрам да би требало да се посвети већа пажња развоју, не само фудбала него и осталих спортских грана на селу, јер зато има прилично услова.

Ратко Коминић Рашка

ДОПИС ИЗ ТРСТЕНИКА

Против неправилне одлуке Потсавеза

Готово до последњег кола ПОТСАВЕЗНЕ ЛИГЕ КРАГУЈЕВАЧКОГ потсавеза није се знало која ће три друштва испасти из ове лиге.

Друштво „Трстеник“ и поред пораза у Свилајнцу задржао се у Поставезној лиги освојивши исти број бодова (17) као и Шумадија, али са бољом гол разликом.

Али Шумадија из Крагујевца, желећи свакако да остане у потсавезној лиги, улаже две жалбе код Крагујевачког потсавеза и то на раније одиграну утакмицу са Младошћу из Светозарева, коју је изгубила, и на задњу утакмицу са „Пролетером“ из Чачка.

Око овога створила се читава гужва у Потсавезу. „Трстеник“, као директно угрожен, уложио је приговор код Крагујевачког потсавеза, износећи прикупљене податке о томе да се овде ради о спасавању Шумадије као друштва из Крагујевца и њеном опстанку у лиги. У приговору су изнети подаци из којих се јасно види да се изјаве главног судије Петра Нековића из Крагујевца као и делегата Мирољуба Милојевића такође из Крагујевца, не слажу међусобно. Судија као и делегат дали су неколико усмених и писмених изјава о овој утакмици, које су биле контрадикторне, а како се

наводи у приговору, циљ је био да се спасе месно друштво од испадања из лиге.

И поред свега Крагујевачки потсавез је поништио утакмицу Шумадија - Младост.

Жалба Младости на ову одлуку је одбачена и одређено је одигравање нове утакмице.

Нова утакмица између Шумадије и Младости играна је 30 маја. У другом полувермену је прекинута, јер је Младост остала на терену са 6 играча. Ово је све било код стања 3:0 за Шумадију.

Зато се данас сваки искрени сториста и љубитељ фудбала пита: „да ли се може и даље овако...?“

Д. Вучковић

ИЗ УПРАВЕ МЕТАЛЦА

На једном од последњих састава на управу С. Д. Металца одлучила је да из својих редова искључи досадашњег играча I тима Пучек Драгутина, који је својим понашањем и недисциплином калао углед друштва.

Одлучено је моје ћерке Винојде Вулићеве и њене лугове од дана изласка огласа не признајем.

Викторија Вулићеве из Самаила.

Купујем празни плац на бил. коме месту у граду у величини од 400м². Повуду доставити редакцији листа